

Leidraad Participatie

De leidraad participatie is een praktisch houvast voor medewerkers en bestuur. Over hoe het hoogheemraadschap naar de omgeving kijkt en zich in die omgeving beweegt.

Samen met haar omgeving zorgt het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) voor droge voeten en schoon water. Door participatie ontstaan betere plannen, groeit draagvlak en waterbewustzijn en wordt democratisch recht gedaan.

Ambities

Ambitie 1 Het hoogheemraadschap staat midden in de maatschappij, beweegt mee met de veranderende omgeving en staat ten dienste van de gemeenschap

Het hoogheemraadschap investeert in netwerken en relaties, staat open voor initiatieven en belangen van derden en gaat actief op zoek naar initiatieven. Het hoogheemraadschap betreft bewoners, bedrijven en medeoverheden (én eigen collega's) in een vroeg stadium bij het werk. Met oog voor een doelmatig waterbeheer tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

"Samen met de gemeente Rotterdam realiseren we groene waterberging op het dak van De Doelen. Dit combineren we met het verduurzamen van het gebouw."

"Bewoners hadden last van het lage grondwaterpeil in de wijk. We zijn toen met hen én met de gemeente op zoek gegaan naar een oplossing die acceptabel was voor iedereen. Elke drie maanden stelden we een ander peil in en keken we samen naar wat er gebeurde met de houten palen in de wijk."

Ambitie 2 Het hoogheemraadschap werkt zoveel mogelijk als één overheid en blijft zichtbaar

Het hoogheemraadschap kijkt verder dan de eigen water-taken en trekt samen met andere overheden op als één overheid, om maatschappelijke meerwaarde te creëren.

Daar waar medeoverheden vragen om hun opgaven mee te koppelen in het waterwerk, doet het hoogheemraadschap dat graag. Wanneer zij naast bestuurlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid ook de middelen meegeven voor de extra opgave.

Ambitie 3 Het hoogheemraadschap gaat voor passende participatie bij elk plan

Het hoogheemraadschap kiest bij elk nieuw plan (of volgende fase), hoe de interactie verloopt, welke rol de omgeving krijgt en welke rol het hoogheemraadschap pakt. HHSK is helder naar partners en inwoners waarover zij wel en niet over mogen meedenken of beslissen, met hulp van de **waterladder**. En het bestuur weegt de resultaten van participatie mee in besluitvorming

Na de afronding van het werk motiveert en evalueert het hoogheemraadschap hoe de participatie is verlopen. Ook als participatie weinig meerwaarde heeft en zich heeft beperkt tot het minimale: informeren.

"Denk bij inpassing bijvoorbeeld aan minder steile inritten, keermuren tegen grondverlies of een tijdelijk fietspad. Denk ook aan een dinercheque of een waterplantje, als dank voor het geduld of steun voor het meewerken aan een plan."

Foto: Erik Fecken

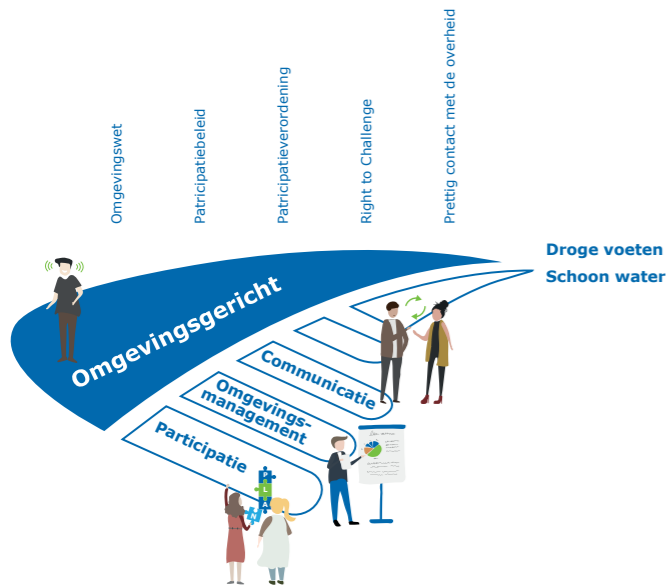
Het hoogheemraadschap onderscheidt drie soorten participatie, met steeds een andere initiatiefnemer en ander doel. Deze leidraad richt zich op alle drie de vormen van participatie.

Omgeving betrekken bij het werk van het hoogheemraadschap (van waterbeheerprogramma tot beheer en onderhoud)	Hoogheemraadschap sluit aan bij opgaven en initiatieven uit de omgeving	
Wateropgaven bewoners/ondernemer/overheid/partners	Maatschappelijke opgaven meerdere overheden participeren	Initiatieven derden HHSK participeert in projecten van burgers en bedrijven

Definities

Communicatie, participatie en omgevingsmanagement zijn voor HHSK onderdelen van omgevingsgericht te werken aan droge voeten en schoon water.

Omgevingsgericht werken in beeld

Omgevingsgericht werken

Je bent je als bestuurder en medewerker bewust van de impact van het werk op de mensen en organisaties in het beheergebied en handelt daar naar. Goede *communicatie, participatie en omgevingsmanagement* zijn alle drie onderdeel van omgevingsgericht werken. Ook de Omgevingswet vraagt om een omgevingsbewuste benadering van de omgeving.

Participatie

Participatie is de interactie tussen het hoogheemraadschap en de omgeving. De manier waarop bewoners, bedrijven, partners, medeoverheden, belangenorganisaties worden betrokken bij de totstandkoming van beleid, plannen, beheer, onderhoud en uitvoeringsprojecten.

Omgevingsmanagement

Omgevingsmanagement gaat over het in beeld brengen van *belangen en standpunten* van belanghebbenden rond issues en kansen en zoeken naar een (onderhandelings-) resultaat dat voor allen acceptabel is. Om op basis hiervan een strategie te ontwikkelen om organisatie en/of projectdoelen te realiseren en gelijktijdig een duurzame relatie met de omgeving aan te gaan.

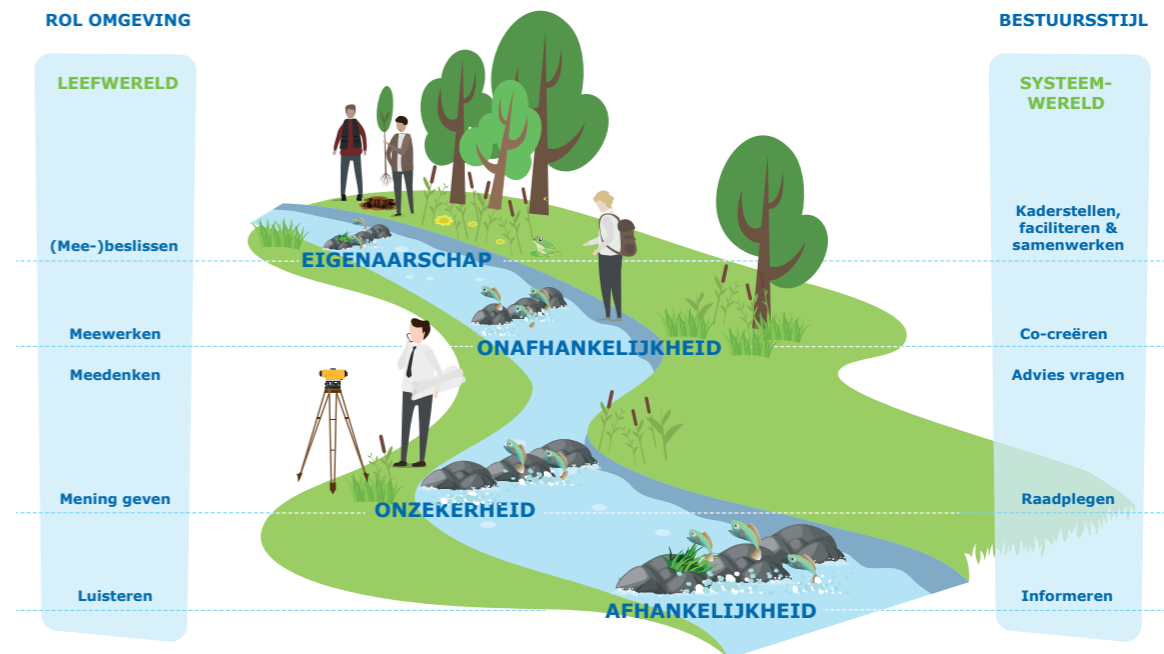
Communicatie

Communicatie gaat over de interactie binnen HHSK (collega's en bestuur) en met haar omgeving (bewoners, bedrijven, partners, medeoverheden, belangenorganisaties).

De Waterladder

Deze participatieladder toont de betrokkenheid bij een wateropgave of eigen werk, maatschappelijke opgave of initiatief van anderen. Hoe meer stroomopwaarts op de waterladder, hoe actiever partijen samen optrekken en hoe meer invloed er naar elkaar is.

De linkeroever beschrijft de rol van de omgeving, de rechteroever noemt de bestuursstijl die hierop aansluit. De stenen in het midden laten zien wat het bieden van ruimte voor beïnvloeding en samenwerking mentaal met mensen doet.

Luisteren | Informeren

De plannenmaker heeft de regie in eigen hand en bepaalt zelf de agenda voor aanpak, uitvoering en besluitvorming en houdt de omgeving op de hoogte.

Mening geven | Raadplegen

De plannenmaker bepaalt zelf de agenda, en ziet betrokkenen als *partijen die hun mening geven* over opgaven of aanpak van plannen. Hij bepaalt de kaders en stelt de plannen op. De rol van de participant is die van *geconsulteerde*. Belanghebbenden kunnen reageren op inhoud en wijze van uitvoeren.

Meedenken | Advies vragen

De plannenmaker bepaalt de agenda, stelt inhoudelijke en proceskaders op, en vraagt *advies aan participanten in de totstandkoming of uitvoering van plannen*. De betrokkenen kunnen problemen en oplossingen aandragen en met voorstellen komen. De rol van de participant is die van *adviseur*.

Meewerken | Co-creëren

Samen met betrokkenen werkt de plannenmaker aan het vinden van oplossingen voor opgaven. In het maken van plannen en de uitvoering ervan trekken partijen samen op, binnen

kaders die het college vooraf vaststelt en deelt. De rol van de participant is *samenwerkingspartner*.

(Mee-)beslissen | Faciliteren

De overheid legt de verantwoordelijkheid voor het doordenken van een aanpak en de uitvoering van het plan, en de keuzes *in handen van anderen*. De overheid draagt beslissingsbevoegdheid over, en voegt zich naar de uitkomsten van het proces.

Participatie per fase bij wateropgaven

Voor elk plan en in elke beleidsfase is de participatie weer anders. In elke fase opnieuw zoek je waar het hoogheemraadschap en de omgeving elkaar nodig hebt, voor betere plannen, meer draagvlak, een groter waterbewustzijn en om tot goede afwegingen te komen.

